

Mandela obre la 'caixa de Pandora' a Sud-àfrica

Mandela ha vessat moderació durant les dues primeres intervencions públiques com home lliure, després de 27 anys de presó. El dia 11, poc després de deixar la presó, Víctor Verster de Paarl, parlà de la necessitat de comprendre la por dels blancs davant aquest futur que s'obre de negociacions entre el Congrés Nacional Africà (CNA) i el govern sud-africà per liquidar l'*apartheid*.

Les paraules de Mandela no han sorprès els dirigents del CNA, exiliats a Lusaka, ni tan sols el president sud-africà, Frederik de Klerk, coneixen-

Nelson Mandela.

dors de la sagacitat política del carismàtic líder negre. Els únics que poden haver estat *decebut*s són els elements més radicals dels suburbis, que consideren que l'acció és indispensable per acabar amb el monopoli del poder dels blancs. Encara que en el seu moment (1961) apostà per la lluita armada, Mandela creu que ara és l'hora de demostrar la capacitat negociadora del CNA, quan De Klerk, i gran part dels *afrikaners*, s'ha convençut de la inviabilitat de mantenir l'*apartheid*. El capital financer sud-africà, que fa temps es mostrà contrari a

la segregació racial per interès propi, espera que el procés sigui incruent, sense que el fervor revolucionari d'alguns elements del CNA arribi a imposar-se.

Mandela, format en la reflexió d'anys de solitari estudi, prefereix no espantar el gran capital perquè coneix les conseqüències d'una política maximalista, com succeí a Angola i Moçambic amb la independència. Els ulls de Mandela estan més prop del model de Zimbabwe, on s'aconseguí que la transferència del poder als negres no afectés massa l'economia. *Antoni Castel*

Tadjikistan: els nous problemes de Moscou

Tropes soviètiques van ocupar a finals de la setmana passada el centre de la ciutat de Duxambé, capital de la República Socialista Soviètica del Tadjikistan després de tres dies de sagnants combats en què van morir més de 40 persones.

L'espurna que sembla que va fer saltar aquesta nova onada d'enfrontaments, dins d'una república islàmica soviètica, sembla que van ser els rumors sobre la possible arribada al Tadjikistan de milers de refugiats de l'Azerbaidjan i d'Armènia. Aquestes són les raons aparents d'un aixecament popular, en el qual

s'han assaltat tendes i bancs. Les raons, però, són més profundes. El Tadjikistan, amb 143.000 quilòmetres quadrats i cinc milions d'habitants, és una de les repúbliques més pobres de la Unió Soviètica i que tradicionalment ha estat abandonada per les autoritats de Moscou. La seva població en un 60% són tadjiks, un poble originari de la regió caucàsica que parla un dialecte del persa i que practica la religió musulmana. La meitat de la població té menys de vint anys. Els desocupats es poden comptabilitzar per milers.

L'estat soviètic agrupa re-

presentants de 126 nacionalitats. La gran majoria formen part de grups reduïts que contrasten amb la gran massa d'eslaus. Aquests diferents pobles depenen des de fa segles d'un estat centralitzat, no obstant les seves respectives llengües. Però els eslaus, russos (146 milions), ucraïnesos (44 milions) i bielorussos (10 milions), constitueixen el 71% de la població soviètica. L'elevada fecunditat de tots aquests va assegurar el triomf d'una política expansionista i d'assimilació que va estendre's fins als límits de l'Imperi Turc, de l'Índia i l'Imperi Xinès. Els russos, durant el se-

gle XIX, van sotmetre a la seva autoritat els pobles islamitzats de l'Àsia central que formen majoritàriament el grup dels mongols o turco-mongols. Per aquests pobles la religió islàmica és l'únic senyal d'identitat i el símbol de la seva unitat. Un altre element que cal tenir en consideració amb vista al futur és que el creixement demogràfic dels pobles islàmics de la Unió Soviètica és a hores d'ara molt superior al dels eslaus. Les xifres apunten que l'any 2000 els diferents pobles musulmans de la Unió Soviètica representaran la quarta part de la població del país. *Josep Morell*